

Liever koning dan gekozen premier

REPORTAGE, Van onze correspondenten Wilma van der Maten

gepubliceerd in de Volkskrant op 22 maart 2008 06:10, bijgewerkt op 22 maart 2008 09:49

THIMPU - Koning Jigme Singye Wangchuck IV van Bhutan trad af en schreef meteen de eerste vrije verkiezingen uit.

Het is omdat de koning van het bergstaatje Bhutan zijn onderdanen vriendelijk doch dringend heeft verzocht maandag te gaan stemmen. Anders zou de opkomst van deze eerste parlementsverkiezingen behoorlijk tegengevallen. Er is nauwelijks een Bhutaan die het belang van democratie inziet. 'Waarom moet ik stemmen? Met de koning was ik anders heel gelukkig', zegt Passang, een restauranthouder. Vanaf zijn balkon kijk je uit op de besneeuwde bergtoppen van de Himalaya en een klooster die tegen de bergwand is opgebouwd. Net zoals de meeste mannen draagt hij zijn warme Gho, een traditionele jurk tot op kniehoogte. In de eetzaal hangen de portretten van alle vijf Bhutaanse heersers op een rijtje.

Hij wijst naar die van de voormalige koning Jigme Singye Wangchuck IV. Tot vorig jaar was deze populaire koning de absolute monarch van Bhutan, het land van de Thunder Dragon. Uit vrije wil deed hij afstand van de troon. Hij schreef verkiezingen uit en wees zijn 28-jarige zoon aan als troonopvolger.

Het was ooit deze koning Jigme die na zijn kroning in 1974 zijn land openstelde. Decennia behoorden de inwoners van het koninkrijkje tot een van de meest geïsoleerde samenlevingen op de wereld. Voor het eerst mochten toeristen Bhutan bezoeken.

Deze koning voerde langzaam modernisering in. Tien jaar geleden kwamen er voor het eerst satelliet tv, internet en mobiele telefoons. Verkeerslichten zijn in het hele land nog nergens te vinden.

Koning Jigme is eveneens de architect achter de democratie. Drie jaar geleden vond hij dat de tijd was aangebroken om zijn land te hervormen. Hij had het analfabetisme teruggebracht. Het land had geen koning als absolute heerser meer nodig. De bevolking huilt tranen met tuiten. Ze hebben liever hun koning dan een democratisch gekozen premier.

Geen Bhutaan heeft ervaring met democratie of met een politieke partij. Bovendien hebben de twee partijen die aan de verkiezingen meedoen, weinig ondernomen om de verkiezingskoorts op te wekken. Langs de hoofdweg over de woeste bergruggen hangen vanaf de Indiase grens tot aan de hoofdstad Thimpu twee verkiezingsposters. Een van de Democratische Volkspartij van de voormalige minister Sangay Nidup en de ander van de Verenigde Harmonieuze Partij van ex-premier Jigme Y Thinley. Iedereen die zich kandidaat wilde stellen, moest van de koning minstens een universitaire opleiding hebben.

'Maar wat is dan het verschil tussen deze twee partijen?' Pomphouder Pelvar weet het niet zo goed. 'Ze beloven banen en beter onderwijs. Maar iedereen weet dat Bhutan nu eenmaal een arm land is. Het meeste geld krijgen we via ontwikkelingshulp en het exporteren van elektriciteit en fruit naar India. Dus meer dan wat onze koning heeft gedaan kunnen ze toch ook niet.'

Voor zijn bedrijf werken arbeiders uit India aan de verbreding van de hoofdweg. Met hun handen hakken ze stukken rotsen naar beneden. In Bhutan verdienen ze twee dollar per dag – een dollar meer dan in India. Maar ze mogen er niet wonen. Bhutan heeft een strikt beleid. ‘We hebben maar 700.000 inwoners. Als we te veel buitenlanders toelaten worden we een minderheid in ons land’, zegt de pomphouder.

De Indiase bouwvakkers vertrekken vandaag op tijd richting de grens. De komende dagen is die gesloten. De politie vreest voor aanslagen van een klein groepje Bhutaanse militanten die zich ophouden in het buurland Nepal. Volgens een politiewoordvoerder wil dit Verenigde Revolutionaire Front van Bhutan de verkiezingen verpesten. In de jaren tachtig streeden ze voor meer politieke vrijheid. De modernisering ging deze ‘militanten’ te langzaam. ‘Nu hebben we verkiezingen en plegen ze aanslagen’, zegt een politiewoordvoerder. Donderdagavond gingen er opnieuw drie bommen in het dorpje Phuentsholing vlak over de grens af.

In de hoofdstad Thimphu hopen de inwoners dat de nieuwe koning met de militanten vrede kan sluiten. Net zoals zijn grootvader en zijn vader staat hij bekend als een verstandig (jong) mens.

Overal in het land hangen foto’s van deze jeugdige koning die met zijn uiterlijk veel weg heeft van een popster. Toch geloven de mensen in de kracht van deze jonge vorst.

Dankzij de monarchie is het land nog steeds onafhankelijk. En zijn de Bhutanen bereid maandag te stemmen. Uit loyaliteit naar hun koning.